

Master i demokratibygging

Programsensorrapport 2022

Programsensor
Åse Gilje Østensen
Førsteamanuensis, Forsvarets Høgskole
aostensen@mil.no

1 Innledning

Denne rapporten evaluerer MA-EVU i Demokrati og demokratibyggning i henhold til et avgrensede mandat gitt av Institutt for sammenliknende politikk (ISP).¹ Rapporten er den siste i min periode som programsensor og en større andel av rapporten er viet til å oppsummere anbefalingene fra de tre tidligere rapportene som ble levert i 2019, 2020 og 2021 og til å vurdere i hvilken grad disse anbefalingene er fulgt opp. Del to av rapporten forsøker å nøste opp noen av læringspunktene fra Korona-semesterne i 2020 og 2021 sett fra instituttets perspektiv.

Rapportene fra de tre foregående årene hadde ulike mandat. Oppsummert kan man si at rapporten fra 2019 særlig adresserte tre aspekter ved programmet: lærekrefter og ressurser, digitalisering og hvorvidt programmets faglige fokus overordnet sett svarer på demokratiets utfordringer. Rapporten fra 2020 hadde et todelt mandat. Den første delen av rapporten fulgte opp og utdypet 2019-rapportens fokus på hvordan demokratiske utfordringer ble dekket i programmet. Den skulle dermed se på å hvorvidt programmets kurstilbud evnet å gi studentene innsikt i endringer i de politiske forutsetninger for demokratiet. Den skulle også foreslå eksisterende kurstilbud og ressurser som kunne bidra til å fylle eventuelle mangler. Denne rapporten skulle i tillegg vurdere innholdet i den nye digitale modulen som var innført i emnet SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering». Den tredje rapporten vurderte koronatiltakene knyttet til undervisning på MA-EVU i demokrati og demokratibyggning i perioden mars 2020 – desember 2020, mens denne siste rapporten altså forsøker å trekke linjer fra de foregående og trekke fram noen av ISPs sentrale læringspunkt fra korona-semesterne.

Figur 1 Oversikt over programsensors mandat i perioden 2019 - 2022

År	Programsensors mandat
2019	- Lærekrefter og ressurser - Digitalisering - Faglig fokus på demokratiets utfordringer
2020	- Faglig fokus på demokratiets utfordringer - Digitalt innhold
2021	- Koronatiltak/ digitalisering
2022	- Anbefalinger og tiltak i perioden - Læringspunkt fra pandemihåndteringen

1.1 Forutsetninger for vurderingen

Denne rapportens første del er basert på de tre foregående rapportene. Rapporten levert i 2019 (som adresserer 2018) er skrevet av Ståle Ulriksen, mens de resterende tre er skrevet av

---

¹ Sampol 610 «Business and human rights» er et samarbeidsprosjekt mellom UiB, Rafto og IHRB og det er satt opp egen evalueringsmekanisme for dette faget. Det er dermed tiltak knyttet til SAMPOL607 og SAMPOL609 og SAMPOL 606 som generelt utgjør grunnlaget for denne rapporten.

undertegnede. De foregående rapportene vil henvises til med årstallet de ble skrevet (i motsetning til årstallet de omhandler).

Rapporten bygger på intervju med studenter, digitale spørreundersøkelser gjort av emneansvarlig, intervju med emneansvarlig og samtaler med vitenskapelig ansatte på institutt for sammenliknende politikk. Vurderingene som gjøres i denne rapporten står likevel for programsensors regning. Undertegnede har PhD fra ISP og har jevnlig sensoroppdrag og undervisningsoppdrag for ISP og for det aktuelle studieprogrammet. Det betyr at programsensor også har egne erfaringer med av koronatiltak, faglig innhold og organisering av programmet. Denne nærheten til instituttet og programmet gir nyttig innsikt, men kan i verste fall ubevisst være med på å farge noen av vurderingene som gjøres.

2 Hva anbefalte de foregående rapportene og hvordan er anbefalingene fulgt opp?

De tre foregående rapportene gir hver for seg mer eller mindre detaljerte anbefalinger. Den følgende delen beskriver anbefalingene og undersøker hvilke tiltak som er gjort for å imøtegå disse.

2.1 Øke ressurssetting av programmet

Et av de viktigste punktene i 2019-rapporten gjaldt ressurssettingen av programmet. Rapporten pekte på to problematiske forhold: 1) administrative hindringer for å lønne UIB-ansatte for undervisning foretatt på helgesamlingene, 2) for få ansatte til å drifte programmet.

Den første bekymringen som begrenset programmets mulighet til å hente inn UIB's egne ansatte er ikke lenger gyldig. Denne administrative hindringen ble løst slik at UIB-ansatte forelesere kan lønnes. Dette punktet blir følgelig ikke videre omtalt i denne rapporten.

Den andre bekymringen som 2019-rapporten adresserer var i stor grad knyttet til at programmet var helt avhengig av én enkelt vitenskapelig ansatt (pluss vitenskapelig assistent) og at det dermed var sårbart for fravær og sykdom. Gitt at denne personen også underviste relativt mye på flere emner, i tillegg til å være alene om det administrative arbeidet, så økte sårbarheten hevdet rapporten.

Per mars 2022 så er ikke ressurs situasjonen endret i vesentlig grad siden 2019. Selv om programmet i per nå har én og en halv stilling (en fast full stilling og en 50-prosentsstilling tilknyttet digitaliseringsprosjektet), i tillegg til vitenskapelig assistent, så er programmet igjen preget av for lav bemanning. På grunn av nettopp uforutsett fravær driftes programmet nå, som i 2019, av én person (Jonar Eikeland) med hjelp fra vitenskapelige assistent. Assistentstillingen er som regel besatt av en masterstudent og vil dermed ikke bare være en deltidsstilling, men vil også preges av rotasjon med tilhørende krav til avsatt tid til opplæring. Emneansvarlig skal dermed forestå den praktiske planleggingen av undervisningen og samlingene, drifte programmets informasjonsutveksling med studentene i ulike kanaler, administrere eksamensavvikling og innhenting av eksterne veiledere, drive faglig utvikling av flere av emnene, lære opp vitenskapelige assistenter, samt drive digitaliseringsprosessen av programmet videre. Totalt sett tilsier dette at noen av oppgavene ikke får full prioritet. Ifølge

emneansvarlig er det den faglige utviklingen som i størst grad har lidd under at han har hatt for mange oppgaver. Her peker også 2019-rapporten på faren for at programmet, eller i det minste deler av det, vil kunne tape seg i relevans om det ikke avsettes tid og ressurser til faglig utvikling. Som alle andre studieprogram så har også emnene i dette programmet behov for kontinuerlig videreutvikling og tilpasning til både empirisk utvikling, men også til forskningsfronten dersom de skal være attraktive for nye studenter.

Digitaliseringen av programmet berøres også av ressursituasjonen. Ifølge emneansvarlig foreligger det mange ideer til hvordan videreutvikle digitaliseringen av programmet, og selv om det på dette området skjer en utvikling, så lider også dette arbeidet under at Eikelands tid ikke strekker til.

2.2. Gjenbruk av åndsverk

2019 rapporten pekte på at forelesninger, enten de er digitalisert eller foreligger som powerpoint-presentasjoner er for åndsverk å betrakte. På master i Demokratibyggning har det til tider blitt gjenbrukt forelesninger/ deler av forelesninger uten at foreleseren som laget innholdet har blitt informert og dermed ikke har kunne gi samtykke til det. Undervisningen foregikk allerede i 2018/2019 delvis på nettet, og alle forelesere ble spurt om det var greit at forelesningene ble filmet. 2019-rapporten påpekte at dette var problematisk på mange måter. For det første fordi det la til rette for at den innspilte forelesningen kunne brukes mange ganger, selv om foreleseren fikk utbetalt et honorar for én gjennomføring. Det ble videre påpekt at dette også medfører potensielle problemer knyttet til opphavsrett. For forelesere som opplever at eget materiale blir distribuert ved senere gjennomføringer av kurset vil det virke urimelig både ut fra et hensyn til økonomisk kompensasjon, men ikke minst av hensyn til opphavsrett. For den aktuelle foreleser/ forsker vil man også risikere at utdatert forskningsbasert undervisningsmateriale distribueres i flere år etter at det ble laget. En slik praksis er altså langt fra uproblematisk.

Noen emner benytter seg av forhåndsproduserte videoer som er tiltenkt gjenbruk. Dette faglige innholdet er produsert for eksempel på emnet SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering», særlig på teoretiske temaer som ikke trenger å oppdateres like ofte som forelesninger som har et større empirisk innhold. Disse produksjonene er planlagt å skulle gjenbrukes og det er avtalt kompensasjon til foreleser i henhold til det. Disse videoene skiller seg dermed fra det digitale innholdet nevnt over.

Tiltak

Ifølge emneansvarlig er tommelfingerregelen nå at foreleser inviteres til å holde ny forelesning så lenge denne personens undervisningsmateriale fortsatt skal benyttes. Slik unngår man spørsmål relatert til kompensasjon ved gjenbruk og samtykke til gjenbruk. I følge Eikeland tilsier nåværende praksis at dersom en foreleser ikke vil/kan holde forelesningen på nytt bør materialet enten ikke brukes (man må hente inn nye forelesere), eller man kan vurdere å gjenbruke materialet digitalt, gitt at foreleser gir samtykke til det og at det kompenseres for dette.

Videre anbefaling

Det anbefales at programmet formaliserer forhold rundt gjenbruk og kompensasjon i sine avtaler med bidragsyttere og forelesere. Programmet bør altså få laget en fast avtale om samtykke til gjenbruk og kompensasjon som kan brukes når det blir aktuelt å gjenbruke åndsverk. Som et minimum bør forelesere få skriftlig informasjon om hvordan forelesningen er tenkt brukt og distribuert slik at forhold rundt opptak og potensielt gjenbruk er avklart før foreleser samtykker til å forelese. Dette vil gjøre bidragsyttere til undervisningen på programmet bedre i stand til å ta et informert valg om hvorvidt en ønsker å forelese eller ei.

2.2 Styrke fokuset på demokratiets utfordringer i kursporteføljen

Etter en gjennomgang av pensum og forelesninger i de ulike kursene pekte 2019-rapporten på et behov for å oppdatere noe av det faglige innholdet på vestlige demokratiske utfordringer. Rapporten viste til viktigheten av å oppdatere kurstilbudet i forhold til de kraftige endringene i de politiske forutsetningene for demokratiet som har skjedd de siste årene. Mer spesifikt anbefalte rapporten to tiltak:

- Å invitere inn forelesere med et mer kritisk blikk på hvordan Norge og Vesten har forvaltet sine forsøk på demokratibyggning.
- Å styrke fokuset på hvordan demokratiet kan styrkes og utvikles lokalt, regionalt og nasjonalt i Norge og Vesten.

Begrunnelsen for den siste anbefalingen var at en slik vinkling kunne være svært aktuell i en tid med sterk sentralisering og sammenslåing av politiske enheter som kommuner og fylker. Perspektivet kunne også, ifølge rapporten, være særlig aktuell for studenter som arbeider nettopp i offentlig forvaltning på disse nivåene.

Den påfølgende rapporten fra 2020 fulgte opp betraktningene fra 2019-rapporten. Denne rapporten konstaterte også at pensum og forelesninger som ble tilbudt i de ulike emnene viste et noe svakt fokus på disse endrede forutsetningene for demokrati i programmet generelt. Rapporten anbefalte overordnet å styrke fokuset på hvordan demokratiske utfordringer i de etablerte demokratiene påvirker potensialet for demokratisering i andre land, spesielt innenfor emnet SAMPOL 606 «Demokratisering og demokratiassistanse». To mer konkrete anbefalinger ble gitt:

- Å legge bedre til rette for kritisk refleksjon rundt det etiske og politiske fundamentet for demokratiassistanse.
- Å øke kunnskap om, og refleksjon rundt, særlig Vestens egne demokratiske forutsetninger for å drive demokratiassistanse.

Bakgrunnen for disse anbefalingene var at refleksjon rundt egne forutsetninger for å gi demokratiassistanse bør begynne med en diskusjon rundt det normative grunnlaget for demokratiassistanse. Rapporten etterlyste altså et opplegg som oppfordrer studentene til kritisk refleksjon rundt det normative grunnlaget for demokratibyggning som (vestlig) prosjekt, rundt demokratiassistanse som maktutøvelse, og rundt de ulike agendaene som motiverer både den som utøver og den som mottar demokratiassistanse. Det ble også påpekt at et slikt

faglig opplegg også burde ha en historisk dimensjon. Hensikten med denne anbefalingen var også å bidra til å styrke studentenes forutsetninger for «å gjøre selvstendige analyser av hvordan internasjonale aktører påvirker den politiske utviklingen i andre land», som det heter seg i programbeskrivelsen.

Rapporten anbefalte også at demokratiske utfordringer i vestlige land burde få en større plass i programporteføljen, særlig i SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering». Her behandles vestlig demokratiutvikling i stort og dermed burde kursinnholdet også gjenspeile nyere demokratiske utfordringer og nylig demokratiske tilbakeslag i Vesten. Det ble pekt på spesifikke eksisterende kurs som kunne være aktuelle å hente foreleseres og forelesninger fra. Rapporten pekte særlig på «SAMPOL338: Breaking BAD: Understanding Backlash Against Democracy», men også emnene SAMPOL223 «Democratic Transformations in Europe: Trends and Implications» og SAMPOL339 «Democratic Representation: Elections, Parliaments, Responsiveness».

Tiltak

På dette området er det gjort en del endringer, særlig med tanke på å styrke fokuset på Vestens demokratiske utfordringer. SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering» har for eksempel tatt inn to forelesninger på temaet demokratisk tilbakegang. Disse blir per tid gitt av professor Lise Rakner og stammer fra emnet SAMPOL338 «Breaking BAD: Understanding Backlash Against Democracy», i tråd med anbefalinger gitt i 2020-rapporten. Fokuset på demokratisk tilbakegang og autokratisering er altså styrket betraktelig. Det er også tilført andre forelesninger for å styrke studentenes kunnskap om Vestens demokratiske utfordringer. For eksempel forelesningen «Skatteparadis og skatt i et demokratiseringsperspektiv» på SAMPOL 609 «Korrupsjonsgranskning» og en forelesning om statlig håndtering av pandemien på SAMPOL 606. Her kunne man tenke seg at det også kunne benyttes lærekrefter og tematikk også fra de to andre emnene som er foreslått i 2020-rapporten om man skulle ønske å styrke dette fokuset ytterligere.

Når det gjelder programmets evne til å gi «et kritisk blikk på hvordan Norge og Vesten har forvaltet sine forsøk på demokratibygging» som ble etterlyst i 2019-rapporten, så har man valgt å inkorporere dette gjennomgående i forelesningsrekkene. Det utgjør med andre ord ikke temaet i egne forelesninger. Et slikt kritisk blikk på Vestens demokratiassistanse gjenspeiles i forelesninger på SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering», særlig på den siste helgesamlingen og i diskusjonsoppgaver gjennom hele emnets varighet. På SAMPOL 609 «Korrupsjonsgranskning», er det det kritiske blikket på Vestens tilnærming gjerne diskutert under temaet «ressursenes forbannelse». Her kunne man vurdert å styrke dette fokuset med en egen (del-)forelesning som tok for seg den historiske dimensjonen av demokratiassistanse, for eksempel gjennom koplinger til kolonihistorie, imperialisme og hvordan demokratiassistanse har spilt sammen med Vestens politiske agenda på internasjonalt nivå, samt hvilke gnisninger dette har skapt med mektige autoritære regimer. En kursrekke kan imidlertid ikke inneholde alt av relevans innenfor et tema og det er samlet sett programsens oppfatning at forelesningene evner å problematisere demokratisering på en god måte, også ved god hjelp av empiriske case.

2019-rapporten etterlyste faglig innhold på hvordan demokratiet kan styrkes og utvikles lokalt, regionalt og nasjonalt i Norge og Vesten. På dette feltet er det ikke gjort endringer av vesentlig art. Noen av emnene bruker eksempler på norske demokratiske normer og styringsmodeller (for eksempel kursene «Business and Human Rights» og «Korrupsjonsgranskning»). Da dette er emner som primært er internasjonalt rettet, vil en prioritering i retning av det som 2019-rapporten foreslår trolig medføre at andre perspektiv som er mer sentrale kanskje må vike. Det er programsensors oppfatning at den prioriteringen som gjøres i dag er godt forankret i programmets overordnede profil. Den er også godt forankret i en utvikling som går i retning av en styrking av den internasjonale profilen på porteføljen. Ifølge emneansvarlig har man følgelig også ambisjoner om å øke antall kurs på engelsk og å kunne samarbeide mer med internasjonalt rettede aktører som for eksempel Raftostiftelsen, et samarbeid som virker å ha vært vellykket. Et større og mer inngående fokus på lokale og regionale trender i Norge vil dermed ikke passe en slik profil. Man kan likevel se for seg at stoff som adresserer hvordan vestlige demokratier kan styrkes på ulike nivå, kan berøres som en del av bolken om Vestens demokratiutfordringer.

2.4 Flere erfaringsbaserte forelesninger

2020-rapporten poengterte at det i beskrivelsen av programmet heter seg at masterprogrammet «legger særlig vekt på praktisk kunnskap om feltet», og at det dermed kunne være et behov for flere forelesninger som kombinerer teori og empiri. Denne kombinasjonen ble anbefalt da den ble ansett som å ha særlig stor relevans for studenter som skal ut å praktisere for eksempel valgobservasjon eller demokratiassistanse. Som et eksempel på en slik forelesning anbefalte rapporten å innføre en forelesning på demokratiassistanse rettet mot sikkerhetssektoren, for eksempel mot det militære apparatet. En slik forelesning ville kunne settes sammen av en teoretisk del og en erfaringsbasert del, for eksempel med bidrag fra militært personell eller politi som har førstehåndserfaring med demokratiassistanse og sikkerhetssektorreform fra internasjonale operasjoner.

Tiltak

SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering» har siden fått innført to slike forelesninger. Den ene på militærassistanse («Boots on the ground» med orlogskaptein Jostein Mattingsdal) og den andre på demokratiassistanse («Democratic development and front line democracy building» med Caecilia van Peski). Dette er gode tilskudd til porteføljen på SAMPOL606. Det er likevel programsensors oppfatning at kursporteføljen ville ha godt av en mer bevisst og målrettet tilnærming til balansegangen mellom statsvitenskapelig teori og de mer praksisrettede forelesninger som kombinerer teori og erfaringer. Dette bør imidlertid diskuteres på et overordnet plan, kanskje med hjelp av fagmiljøet på ISP. Man kan også tenke seg at det kan være nyttig å hente inn synspunkt fra både tidligere studenter og relevante arbeidsgivere som jevnlig sender ansatte på denne etter- og videreutdanningen.

3 Digitalisering (lærdom fra koronastemestrene)

Master i Demokratibyggning er et etter- og videreutdanningstilbud som er innrettet mot at studentene studerer i tillegg til jobb og andre forpliktelser. Programmet har dermed sett

nytt av digitale løsninger lenger enn de fleste ordinære studieprogram, dette for å kunne tilby fleksible studieløsninger til sine studenter som befinner seg i ulike deler av landet. De digitale løsningene som programmet tilbyr har derfor vært i stor utvikling de siste årene, også før koronapandemien.

Programsensorrapporten fra 2019 pekte særlig på behovet for å heve kvaliteten på opptakene av forelesningene. I årene som fulgte så man en markant forbedring i det digitaliserte innholdet i programmet. Da pandemien inntraff var altså forutsetningene for MA EVU-programmet for å raskt heldigitalisere undervisningen mye bedre enn andre studieprogram på instituttet, både med tanke på digital kompetanse og utstyr. Dette ga merverdi for ISP som i noen grad kunne trekke veksler på både MA EVUs utstyr og kompetanse, spesielt på bachelorprogrammet. Utfordringene for bachelorprogrammet i sammenliknede politikk og masterprogrammet i demokratibyggning var imidlertid noe ulike. Mens studentmassen på masterprogrammet er voksne mennesker som tar etter- og videreutdanning på deltid, består studentmassen på bachelorprogrammet for en stor del av unge studenter som studerer på heltid. De har dermed andre behov og forventninger til undervisningen og oppfølging enn det som sannsynligvis er tilfellet for de voksne deltidsstudentene.

Erfaringene fra nedstengingen var ifølge instituttleder på tidspunktet, Jan Oskar Engene, også at lærekraftene ved instituttet var flinke til å tilpasse seg og til å tilegne seg digital kompetanse slik at undervisningen kunne gjennomføres. Man oppdaget imidlertid at det var store forskjeller i hvilke forutsetninger ansatte hadde for å undervise via nettløsninger hjemme. Flere manglet utstyret som skal til for å få en sømløs overgang til hjemmekontor og digitale forelesninger (for eksempel PC, tilstrekkelig bredbånd, arbeidsplass, osv.). Det fantes få etablerte løsninger på UiB for hvordan en fleksibelt kunne tilby ansatte hjelpemidler for å gjennomføre undervisning. Det fantes noen standardiserte løsninger, men disse dekket ikke alle behovene som gjorde seg gjeldende.

En sentral lærdom var at heldigitalisert undervisning gjør studentdeltagelse mer utfordrende. Dette treffer studentene, som trolig blir noe mer passive i undervisningssituasjonen, men det påvirker også den som foreleser da denne får mindre tilbakemelding på hvordan studentene opplever undervisningen. Hybrid undervisning, altså der man har noen studenter fysisk til stede og noen digitalt, skaper egne utfordringer både for den som underviser og for studentene. Foreleser vil måtte dele oppmerksomheten mellom den digitale flaten og salen, noe som er utfordrende å få til på en måte som ikke resulterer i at en av publikumsgruppene får en mindre tilpasset undervisning. En fordel med å måtte undervise heldigitalt er, ifølge Engene, at lærekraftene i større grad har frigjort seg fra standard forelesningsmodus og tidsintervaller. I stedet for 2x45 minutters forelesning, har man altså i større grad tatt i bruk kortere økte, gruppearbeid og andre mer fleksible tilnærminger til undervisning. Slikt sett har pandemien fremskyndet en ønsket utvikling.

En sentral erfaring for ISP var viktigheten av å faktisk ta beslutninger raskt når normalsituasjonen er i ferd med å endre seg. Før nedstengingen var et faktum ble det fattet flere beslutninger av instituttledelsen som gjorde omstillingsbyrden noe lettere. For eksempel endret man tidlig eksamensform fra skoleeksamen til hjemmeeksamen ettersom pandemien gjorde seg gjeldende, men før nedstengingen av landet. Viktigheten av dette ble forsterket av

at UiB sentralt og Fakultetet brukte noe mer tid på å ta avgjørelser på hvordan man skulle tilpasse seg situasjonen. Instituttets erfaring var at løsninger på hvordan avvikle digitalisert undervisning i stor grad måtte finnes lokalt på instituttet da man fikk begrenset støtte fra UiB sentralt. Denne tendensen ble trolig forsterket ved at UiB's faglige og administrative linjer er adskilt. Dette krever mer koordinering enn ellers ville vært tilfelle i nettopp denne situasjonen hvor avviklingen av undervisningen stod på spill.

Konklusjoner

Flere av utfordringene som masterprogrammet i demokratibyggning står ovenfor skyldes ressursknapphet i perioder med uforutsett fravær av personell. Ettersom studieprogrammet er brukerfinansiert vil det være særlig utsatt for fravær som skyldes for eksempel sykemeldinger. En slik sårbarhet vil trolig ikke kunne endres på en enkle grep. Likevel må denne rapporten peke på at for få tilgjengelige ansatte over tid kan gi uforholdsmessig stor arbeidsbelastning for de som til daglig drifter programmet. Dette vil igjen kunne få negative følger dersom de gjenværende ansatte som representerer kontinuitet skulle velge å slutte eller få uforutsett fravær. Alle emnene som inngår i studieprogrammet har behov for jevnlig faglig oppdatering for å kunne reflektere forskningsfronten og for å kunne fange opp empiriske trender. Slik ressursituasjonen er på skrivende tidspunkt, er dette ikke oppnåelig. Dette vil kunne gå ut over masterprogrammets kvalitet, særlig på litt sikt.

Denne rapporten finner at emneansvarlig, Jonar Eikeland, har strukket seg langt for å foreta endringer i samsvar med det som har blitt etterspurt i programsensorrapportene mellom 2019 og 2021. Likevel har noen av endringene måttet innføres *ad hoc*, med lite tid til å tenke gjennom helheten og eventuelt omforme og oppdatere forelesningsrekker og ikke minst pensum på en grundigere måte. Det vil trolig være behov for en slik gjennomgang av noen av emnene. Denne rapporten anbefaler i det henseende å vie noe oppmerksomhet til balansen mellom teoretisk og erfaringsbasert innhold i noen av kursene og følgelig om «bestillingen» til forelesere bør være noe mer spesifikk for å sikre at kurset dekker det en ønsker.

SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering» er helt sentralt i porteføljen og kunne med fordel blitt gjort obligatorisk for å kunne oppnå en mastergrad i demokratibyggning. Dersom dette emnet skulle bli obligatorisk er det desto større grunn til å gi dette kurset en grundig gjennomgang både i forhold til innhold og balansegangen mellom teoretisk innhold og praktisk kunnskap.

Digitaliseringen av programmet har gjennomgått en spennende utvikling i perioden rapporten omhandler, til tross for at mindre tid har vært tilgjengelig til nettopp dette formålet enn planlagt. Emneansvarlig, Eikeland, representerer en svært god ressurs på dette feltet, utfordringen er å finne rom til at han kan vie mer av sin tid til digitaliseringsarbeidet versus drift av programmet som sådan. Gitt at masterprogrammet i demokratibyggning har opparbeidet seg en spesielt god kompetanse og erfaring med digitalisering av undervisning, bør det vurderes å gjøre tiltak for å sikre kunnskapsoverføring på dette feltet fra masterprogrammet til ISP og fakultetet ellers. Kunnskapsoverføring når det gjelder masterprogrammets praktiske løsninger og erfaringer med digitaliseringen som en del av pandemihåndteringen i stort vil også kunne være nyttig for fakultetet.

Til tross for de utfordringene som er nevnt over framstår masterprogrammet i demokratibyggning som et unikt etter- og videreutdanningstilbud. Dersom en klarer å opprettholde en god frekvens på faglig oppdatering av emnene og en fast frekvens på når alle de ulike kursene tilbys, så vil tilbudet trolig framstå enda mer attraktivt. Dette legger imidlertid ekstra press på få ansatte i en allerede utfordrende ressursituasjon. I verste fall vil nettopp denne ressursituasjonen kunne tvinge fram en avklaring om programmets framtid som ikke springer ut fra en vurdering av hvorvidt programmet faglig sett holder mål eller er nyttig, men ut fra økonomisk bærekraft og forsvarlig drift.